

Záměrem této práce byl především rozbor a zhodnocení platné právní úpravy dávek poskytovaných v těhotenství a mateřství v České republice. Kvůli častým novelizacím souvisejících zákonů dochází mezi veřejností k problémům výkladu jednotlivých ustanovení a snižující se právní jistotě, kdy ani vyškolení pracovníci příslušných úřadů nejsou schopni poskytnout adekvátní odpověď/pomoc.

V České republice existuje z meziválečného období silné sociálně-demokratické cítění, které se však stále více vzdaluje realitě dnešního života. Rychlé ekonomické změny 90.let měly za následek přijetí liberálních opatření. Tyto okolnosti vedly k tomu, že rodinná politika ČR počátku tisíciletí je kombinací různých směrů, jen těžko zařaditelnou do některého z existujících typů.

Na jedné straně vidím problém v současném pojetí rodiny mladou generací, kdy dochází k jejímu postupnému znehodnocování projevujícím se narůstajícím počtem rozvodů, poklesem počtu uzavřených sňatků, oddalováním založení vlastní rodiny, snížením počtu narozených dětí atd.

Na druhé straně je třeba podotknout, že ve společnosti přetrvává jakási nedůvěra zaměstnávat matky malých dětí a někdy je tak velmi těžké skloubit péči o rodinu a kariéru. Ve srovnání s ostatními vyspělými státy nabízejí zaměstnavatelé působící v ČR rodičům dětí pořád málo příležitostí pracovat na poloviční úvazek nebo např. možnost ponechat dítě ve „firemní“ školce.

Velmi kladně hodnotím stávající úpravu rodičovského příspěvku, kdy díky poslední novelizaci, která sice znamenala pro nejčastější 3-letou variantu rodičovské dovolené snížení poskytnutých peněžních prostředků, ale obecně se stala více flexibilní, ať již v možnosti zvolit si délku čerpání dle svého uvážení tak v možnosti stanovení změny v průběhu čerpání. Spousta rodičů také jistě přivítala snížení hranice věku dítěte pro eventualitu docházení dítěte do předškolního zařízení, aniž by rodič přišel o rodičovský příspěvek. Navíc lze objektivně říci, že podpora rodičů s malými dětmi, jejichž věk umožňuje vyplácení rodičovského příspěvku, se jeví jako poměrně štedrá. Nadprůměrně vysokou podporu rodinám s dětmi poskytují také Slovensko, Rakousko, Německo, Francie, Irsko a Norsko.

Stejně pozitivně mohou vyhodnotit finanční podporu vyplácenou během mateřské dovolené. Výší procentní náhrady ušlé mzdy a délkou mateřské dovolené patří ČR k nejvelkorysejším zemím. Akorát stanovení maximální denní hranice peněžité pomoci ve svém důsledku postihuje jednak mladé ženy s nástupními platy a jednak ženy s vysokými příjmy, u nichž dojde v období porodu dítěte k zásadnímu poklesu příjmu. Nová úprava těchto dávek se snaží alespoň cestou rozšíření osobního rozsahu úpravy kompenzovat tuto nevýhodu, např. umožněním pobírání peněžité pomoci v mateřství otcem dítěte. Jedná se o důležitou změnu umožňující otcům se ve větší míře podílet péči o dítě a zároveň o změnu poskytující rodičům věcné zvážení výhod a nevýhod nástupu toho kterého rodiče na mateřskou dovolenou.

Jako neuvážené se mi jeví plošné zrušení nároku na porodné, neboť náklady náležející k počáteční péči o dítě jsou markantní. Porodné by tak mělo alespoň částečně pokrýt nákup věcí potřebných pro dítě. Závislost výše porodného na výši životního minima činí tuto dávku nedosažitelnou spouště matkám, a to i přes pravidelné navyšování částky životního minima.

- vytvořit všestranně příznivější společenské klima a podmínky;
- odstraňovat bariéry a společenské tlaky, kterým jsou rodiny vystaveny a které ohrožují jejich funkčnost;
- podporovat a posilovat vědomí a význam rodinných hodnot ve společnosti a za tím účelem přijímat všechna potřebná politická opatření.